

Proposta de redacció de Text Articulat de la modificació de l'ordenança sobre la protecció, la tinença i la venda d'animals

Exposició de motius

La Plataforma ZOOXXI va impulsar la Iniciativa Ciutadana de modificació de l'ordenança sobre la protecció, la tinença i la venda d'animals, una proposta tècnica i política per a la reconversió del Parc Zoològic de Barcelona.

L'ètica i la ciència actuals presenten els animals com a éssers mereixedors de respecte, dotats de sensibilitat física i psíquica, de capacitats cognitives i emocionals i de diferents formes de consciència. Aquest nous coneixements i una nova sensibilitat ciutadana, amb una visió de defensa i protecció dels animals i de la natura, es tradueixen en el present text articulat, amb un canvi de paradigma del parc zoològic que transcendeix la seva definició i funcions.

Històricament, els zoos han estat espais on els contravalors colonialistes s'han mostrat a través de l'exhibició d'animals de territoris llunyans. Fins i tot van existir els zoos humans d'ètnies diverses, realitzant-se l'última exhibició a Europa a meitats del segle XX. És més, als anys 60 el zoo de Barcelona va ser un actor principal a la colònia franquista de Ikunde, a Guinea Equatorial.

A pesar d'un discurs que intenta adaptar-se als temps, els zoos d'avui encara mantenen aquesta visió colonial sobre la natura, amb la mercantilització de la vida de milions d'animals que neixen, es reproduïxen, s'intercanvien i moren captius a zoos d'arreu del món. Per tant, el primer pas per al canvi de model comporta el reconeixement explícit de que els zoos són un error històric, els animals les seves víctimes i que cal una reparació.

Les necessitats de protecció actuals de les espècies silvestres, i de la biodiversitat en el seu conjunt, no passen per la conservació tradicional realitzada als zoos durant les darreres dècades, doncs s'ha mostrat poc útil en els seus objectius i contrària a la ciència actual en les seves pràctiques.

L'objectiu principal del nou model de parc zoològic de Barcelona és el de convertir-lo en una institució científica i acadèmica multidisciplinària, amb la finalitat de protegir i defensar els animals individuals i de preservar les espècies, la biodiversitat i els ecosistemes, en un context de canvi climàtic i augment de la pressió humana sobre l'entorn natural. Per a tal fi, resulta imprescindible l'establiment d'aliances amb totes les institucions i col·lectius implicats: governamentals, administratives, acadèmiques i la societat civil. Aquest model de protecció i defensa es proposa sota la perspectiva de la conservació compassiva, corrent acadèmica internacional i transdisciplinària, que adopta els següents principis bàsics: primer, no fer mal; els individus importen; valorar tota vida silvestre; coexistència pacífica amb la vida silvestre.

És prioritari que els programes de conservació compassiva i la investigació es realitzin *in situ*, als hàbitats naturals, mitjançant l'establiment d'estratègies ambientals, polítiques i socials per tal de garantir la supervivència de les espècies, la protecció dels animals individuals i la coexistència pacífica amb els humans. Amb aquest objectiu, la reproducció d'animals al parc zoològic hauria de restar prohibida, a excepció d'aquelles espècies en perill d'extinció que disposin d'un programa de conservació *in situ* o de conservació *ex situ* amb reintroducció dels individus d'efectivitat demostrable i quantificable.

Les noves tecnologies esdevenen una eina fonamental en el nou model, doncs són les encarregades de mostrar a l'usuari i usaria del zoo, a través d'experiències multimèdia interactives, empàtiques i vivencials, la realitat que esdevé a les poblacions animals als seus hàbitats, quins problemes els afecten i com es desenvolupa el programa de conservació realitzat pel parc zoològic. D'aquesta manera es propicia l'adquisició de nous hàbits per part de la ciutadania, respectuosos i compromesos amb la protecció de la biodiversitat. A més, aquesta nova eina esdevé també instrument científic, permetent adquirir i compartir informació, treballs i investigacions dels programes de conservació.

El model educatiu del parc zoològic presenta, mitjançant el desenvolupament de l'empatia cap als animals a través de la biofília (vinde emocional innat en els humans cap a la resta d'éssers vius), els següents objectius principals: la consideració i el respecte dels animals com a individus, el coneixement de les espècies i el desenvolupament de la consciència ambiental per a la protecció de la biodiversitat. Experiències educatives en l'àmbit escolar basades en l'empatia cap als animals han demostrat, a més, ser afavoridores de conductes prosocials i de cultura de pau.

El parc zoològic actua com a centre de Rescat, Recuperació i Reubicació (3R), o acollida si no es pot reubicar, d'animals de la fauna silvestre provinents de situació de maltractament, decomís o ferits.

Aquest nou model reconeix explícitament que el patiment dels animals és inherent a la seva captivitat, ja que equival a la impossibilitat de desenvolupar conductes naturals. En conseqüència, tots aquells individus que compleixin amb els requisits necessaris, establerts a través de protocols científics, veterinaris, polítics i econòmics estrictes i solvents, seran traslladats a altres espais com hàbitats originaris, santuaris, refugis, reserves o equivalents on es trobin en condicions similars a les del seu entorn natural i els assegurin una qualitat de vida superior. Tanmateix, cal garantir les màximes condicions de benestar a aquells animals que no puguin ser traslladats, amb una millora progressiva de les instal·lacions i recintes.

La potenciació d'una xarxa internacional amb aquest model de reconversió, on cada zoo de la xarxa realitzi programes de conservació compassiva en un entorn natural, ha de permetre l'intercanvi dels continguts multimèdia i del coneixement científic generat a cada programa de conservació. D'aquesta manera s'estimula l'augment del nombre d'hàbitats naturals protegits, dels continguts als que poden accedir els i les visitants del zoo i del coneixement científic per a la conservació de la biodiversitat, revertint en l'educació ciutadana i en la protecció dels animals i dels hàbitats.

Aquest nou model és un pas més que realitza Barcelona, ciutat exemplar per la seva evolució constant en la defensa dels drets dels animals i en la protecció de la biodiversitat, tal i com reflecteixen les seves ordenances i declaracions institucionals al respecte.

La seva implantació tindrà especial cura en una capaciació i formació adient dels professionals que treballen al zoo, els quals veuen garantides les seves condicions contractuals i laborals.

La gestió actual del parc zoològic correspon a Barcelona de Serveis Municipals (B:SM). A través del model de reconversió proposat, el parc zoològic esdevé una institució cabdal i pionera en els àmbits de l'educació mediambiental, la conservació de la biodiversitat i la protecció dels animals. Per a tal fi, és prioritari que el zoo deixi de gestionar-se a través d'una societat mercantil i recuperi la gestió pública municipal. D'aquesta manera, el zoo no serà un centre d'exhibició d'animals i d'explotació de la seva col·lecció zoològica i esdevindrà un servei públic de protecció ambiental i dels animals. Es considera, per tant, que cal apostar per una remunicipalització del zoo amb participació ciutadana i transparència.

38

La modificació d'aquesta Ordenança, per a establir un nou model de gestió del parc zoològic de Barcelona, comporta la introducció d'un nou Capítol IV al Títol II destinat a establir la regulació del *Parc Zoològic de Barcelona*. Aquest Capítol IV conté un total de tres articles (el 33 bis, ter i quàter) destinats a establir els objectius i els mitjans del parc zoològic, a regular la incorporació d'animals, la prohibició de l'eutanàsia de gestió, així com els requisits del recinte i de les instal·lacions. També incorpora 4 disposicions addicionals que regulen l'atorgament de beques i ajuts, el foment d'una xarxa internacional d'associacions de zoos i aquaris segons el nou model de reconversió, la creació d'una xarxa de voluntariat i l'aprovació de les directrius per a la paralització de la cria en captivitat, així com una disposició transitòria primera respecte de l'operativitat del zoo com a centre de rescat, recuperació i reubicació i una disposició transitòria segona respecte la remunicipalització del parc zoològic. La disposició final estableix la seva entrada en vigor.

CAPÍTOL IV Parc zoològic de Barcelona

33 bis. Objectius i mitjans

1. El parc zoològic de Barcelona es redefeix mitjançant un nou model, els objectius del qual són els següents:
  - a) Actuar com a centre de rescat, recuperació i reubicació, o d'acollida si la reubicació no és possible, d'animals pertanyents a la fauna silvestre maltractats, ferits, decomissats o trobats.
  - b) Protegir la biodiversitat mitjançant l'establiment de programes de conservació compassiva i d'investigació *in situ* (*hàbitats originaris*), desenvolupant una ètica aplicada de la conservació per a la protecció efectiva dels hàbitats naturals, de les espècies i dels animals que hi viuen.
  - c) Establir un model educatiu que presenti, mitjançant el desenvolupament de l'empatia cap als animals a través de la biofília, els següents eixos: la consideració i el respecte dels animals com a individus, el coneixement de les espècies, el desenvolupament de la consciència ambiental per a la protecció de la biodiversitat i l'elaboració de programes afavoridors de conductes pro socials i de cultura de pau.
  - d) Actuar com a pol acadèmic per al desenvolupament de la investigació en els àmbits científic, tecnològic, medi ambiental i ètic, amb l'establiment de col·laboracions multidisciplinàries, nacionals i internacionals amb entorns universitaris, entitats governamentals i societat civil, sota criteris de conservació compassiva, on la tecnologia esdevé eina primordial en els programes de conservació, d'investigació i d'educació.
2. En la consecució d'aquests objectius, esdevé prioritari mostrar a la societat els plans de conservació *in situ* duts a terme pel parc. Per a tal fi, s'utilitzaran noves tecnologies i s'elaboraran materials multimèdia, eines principals per donar al visitant una experiència interactiva, empàtica i vivencial dels animals a la natura. Aquest material ha d'ensenyar tant les amenaces a les que s'enfronten els animals per la pressió humana, inclosa el canvi climàtic, com el projecte de conservació compassiva desenvolupat pel parc. Aquest material s'haurà d'utilitzar amb una doble finalitat: educativa, fomentant l'adquisició de nous hàbits entre la ciutadania, basats en el respecte i el compromís amb la protecció dels animals i de la biodiversitat en el seu conjunt; i científica, doncs cada producte multimèdia anirà associat a una investigació i projecte de conservació compassiva a un hàbitat natural.

3. Els animals que estiguin en situació òptima de ser reubicats seran derivats a hàbitats originaris, santuaris, refugis i reserves, o equivalents, on es trobin en condicions que presentin més similituds amb les de la seva espècie en estat natural i els garanteixin una qualitat de vida superior. Els trasllats es determinaran mitjançant l'elaboració de protocols amb criteris solvents. Amb aquesta finalitat, tots els individus del zoo de Barcelona seran avaluats a través d'un primer programa, establert amb criteris científics i veterinaris. Un cop determinat que un animal pot ser traslladat s'aplicarà un segon programa, de caràcter logístic, administratiu, institucional i econòmic, que cercarà espais adequats per l'animal i els recursos econòmics per realitzar el trasllat.

Article 33 ter. Incorporació d'animals i prohibició de l'eutanàsia de gestió

1. El Parc només pot incorporar animals provinents de decomisos o quan l'objectiu sigui la seva assistència, recuperació i reubicació o acollida. Només es justificarà l'intercanvi d'animals amb altres zos o institucions quan els animals formin part d'un projecte de conservació amb la seva reintroducció a l'hàbitat natural d'efectivitat demostrable.

2. Resta prohibida la cria o la reproducció en captivitat, excepte que es compleixin alhora els dos requeriments següents:

a) Es tracta d'espècies en perill d'extinció o d'especial protecció legal per pertànyer a la fauna autòctona.

b) La seva cria forma part d'un projecte de conservació amb la seva reintroducció a l'hàbitat natural, d'efectivitat demostrable.

3. Únicament es posarà fi a la vida d'un animal de forma intencionada, mitjançant eutanàsia, entesa com a intervenció deliberada amb la intenció expressa de posar fi a una vida per alleugerir el patiment davant un problema de salut incurable de l'individu i per evitar un patiment intractable. Queda abolida la pràctica del "culling" o eutanàsia de gestió.

Article 33 quàter. Requisits dels recintes i instal·lacions

1. Els recintes i les instal·lacions del parc zoològic s'adequaran progressivament per garantir les mesures de sanitat, de benestar animal i de seguretat més avançades, prioritzant els interessos de l'animal en detriment de la seva exhibició.

2. El parc zoològic ha de comptar amb un espai destinat a fomentar l'adopció d'animals de companyia abandonats i l'acollida i adopció d'animals exòtics de companyia abandonats, gestionat a través d'un programa de voluntariat elaborat conjuntament amb els òrgans competents.

3. Els espectacles, exhibicions o presentacions amb animals queden prohibits.

Disposició addicional 1a. Atorgament de beques i ajuts

S'atorgaran beques i ajuts en àmbits disciplinaris orientats al desenvolupament de programes de conservació compassiva i d'investigació *in situ*, que incloguin la generació de continguts multimèdia basats en noves tecnologies, d'acord amb els paràgrafs primer i segon de l'article 33.bis.

26

Disposició addicional 2a. Xarxa internacional d'associacions de zoos i aquaris

El parc zoològic de Barcelona actuarà amb autonomia i independència de les directrius i protocols de les associacions de zoos i aquaris nacionals i internacionals de les que forma part. El parc zoològic promourà la creació d'una xarxa internacional, amb seu a Barcelona, amb l'enfocament estratègic de reconversió basat en el nou model establert al Capítol IV del Títol II de la present Ordenança. Aquesta xarxa serà coordinada per un representant de la Plataforma ZOOXXI.

Disposició addicional 3a. Xarxa de voluntariat

En el termini de sis mesos a partir de l'entrada en vigor del Capítol IV del Títol II, es crearà la Xarxa de Voluntariat del parc zoològic amb la finalitat de mostrar i socialitzar el nou model de zoo.

Disposició addicional 4a. Directrius per a la paralització de la cria en captivitat

En el termini de dotze mesos a partir de l'entrada en vigor del Capítol IV del Títol II, s'aprovaran les Directrius per a l'acompliment de la paralització de la cria en captivitat, per acomplir allò disposat al segon paràgraf de l'article 33 ter de la present Ordenança.

Disposicions transitòries

Disposició transitòria 1a. Operativitat com a centre de rescat, recuperació i reubicació

El parc serà completament operatiu com a centre de rescat, recuperació i reubicació o acollida d'animals, segons el primer paràgraf de l'article 33 bis de la present Ordenança, en un termini de dos anys.

Disposició transitòria 2a. Remunicipalització del parc zoològic de Barcelona

L'Ajuntament recuperarà la direcció i la gestió pública del parc zoològic de Barcelona, amb participació ciutadana i transparència, dins el termini d'un any.

Disposició final única. Entrada en vigor

La present modificació entra en vigor l'endemà de la publicació en el Butlletí oficial de la província.